

7. lecke

A gazdasági művelet tartalma, értelmezése

A lecke feldolgozásához szükséges idő: 10 óra

Bevezetés

A vállalkozás tevékenysége során olyan gazdasági változások történnek, amelyek a vagyont az eredményét módosítják. Ezekről a változásokról készülnek a könyvviteli feljegyzések.

A könyveléshez először értelmeznünk kell a gazdasági változásokat. Az értelmezés keretében át kell gondolnunk, hogy melyik vagyonrész, melyik eredményt befolyásoló tényező milyen módon változik. Ebben a leckében tehát megtanulja, hogyan kell előkészíteni a könyvelést, a könyvelési tételek szerkesztését.

A lecke feldolgozása után Ön képes lesz

- meghatározni a gazdasági művelet fogalmát; értelmezni, elemezni a vagyont és az eredményt érintő változásokat;
- megkülönböztetni a gazdasági műveletek típusait;
- megérteni az értelmezés kettős könyvvitelben játszott szerepét.

A gazdasági események

Olvassa el a Számvitel I. jegyzet 61-63. oldalán található anyagot!

Ha az elméleti anyagot figyelmesen elolvasta, oldja meg a következő feladatokat!

1. önellenőrző feladat

Válassza ki a felsorolásból a helyes meghatározást a következő fogalomhoz!

Gazdasági műveletnek (eseménynek) nevezzük

- a) a vállalkozásnál megtörtént összes változást.
- b) azokat a gazdasági változásokat, amelyek kizárólag a vagyonban okoznak módosulást.
- c) azokat a változásokat, amelyek a vagyoni, a pénzügyi, a jövedelmi helyzetre hatást gyakorolnak, vagyis a vagyonra illetve az eredményre hatnak.
- d) azokat a gazdasági változásokat, amelyek az eredményt módosítják.

A gazdasági események fajtái

A vállalkozás tevékenysége során megtörtént változásokat aszerint csoportosítjuk, hogy ezek kifejezetten a vagyont, vagy a vagyon mellett az eredményt is változtatták-e. Az így adódó fajták megkülönböztetése céljából, oldja meg a következő feladatot!

2. önellenőrző feladat

Alkosson a következő szövegekből olyan mondatokat, melyek a gazdasági események két fajtájának jellemzőit határozzák meg! (alapvető: I; összetett: II)

- a) csak a vállalkozás vagyónában következik be változás (változik a vagyon nagysága vagy összetétele),
- b) Az összetett gazdasági eseményeknek az a jellemzője, hogy
- c) Az alapvető gazdasági események hatására
- d) az eredményt nem módosítják
- e) a vállalkozás eredményében is változást idéznek elő
- f) csak az eredményt módosítják

A Számvitel I. jegyzet 61-62. oldalán az alapvető gazdasági események bemutatására négy példát látott.

Hasonlítsa össze az a)-d) pontokban bemutatott gazdasági események mérlegre gyakorolt hatását, majd oldja meg a következő feladatokat!

3. önellenőrző feladat

A megfelelő megállapítások összeillesztésével fogalja össze az alapvető gazdasági műveletek fajtáinak legfontosabb jellemzőit!

a) tőkekivonás (vagyonsökkenés)	A) egyik eszköz csökken – másik eszköz nő
b) eszközkörforgás (összetétel változása)	B) eszköz nő – forrás nő
c) tőkebevonás (vagyonnövekedés)	C) egyik forrás nő – másik forrás csökken
d) forráskörforgás (összetétel változása)	D) eszköz csökken – forrás csökken

4. önellenőrző feladat

Válassza ki az alapvető gazdasági eseményekre igaz megállapításokat a következő felsorolásból!

- a) Ha a gazdasági esemény a mérleg mindkét oldalára (eszközre és forrásra) hat, az eszközök és a források összege azonos irányba és azonos összeggel változik.
- b) Ha a gazdasági esemény kizárólag a mérleg forrás oldalát befolyásolja, az érintett források azonos irányba és azonos összeggel változnak.
- c) Az eszközkörforgás nemcsak az eszközök összetételét, hanem a vagyon nagyságát is módosítja.
- d) A gazdasági esemény értelmezése akkor helyes, ha annak figyelembe vétele után a mérleg egyensúlyi állapota fennmarad, azaz az összes eszköz = az összes forrással.
- e) A mérleg egyik oldalát (kizárólag az eszközöket vagy a forrásokat) érintő változások az adott oldalon az összetétel változását okozzák, de a vagyon nagyságát nem módosítják.
- f) Ha a gazdasági esemény a mérleg egy oldalát (vagy kizárólag az eszközöket, vagy kizárólag a forrásokat) módosította, az érintett eszközök illetve források ellenkező irányba, de azonos összeggel változnak.
- g) A tőke kivonás a mérleg egyik oldalán, csak az eszközökben jelent módosulást.
- h) A tőke bevonás a mérleg mindkét oldalán növekedést okoz (eszköz nő – forrás nő), ezért a vagyon növekedésével jár.
- i) Az eszközkörforgás és a forráskörforgás az eszközök illetve a források szerkezetét módosítja, de a vagyon nagyságát nem.
- j) A tőke bevonás és a tőke kivonás olyan gazdasági eseményeket jelent, amelyek a vállalkozás vagyonának nagyságát is módosítják.

Összetett gazdasági események

Nézze át újra a Számvitel I. jegyzet 63. oldalán az összetett gazdasági események jellemzőit összefoglaló anyagot!

Ellenőrizze, mit sikerült megjegyeznie!

5. önellenőrző feladat:

a) Válassza ki a következő felsorolásból azokat a tételeket, amelyek hatnak a vállalkozás eredményére! Jelezze az eredményre gyakorolt hatás irányát is!

- A) Értékesítés árbevétele;
- B) Raktárban lévő árukészlet;
- C) Hitel után fizetett kamat;
- D) Irodaépület;
- E) Anyagkészlet;
- F) Anyagköltség;
- G) Eladott áru beszerzési áron számított értéke (ELÁBÉ);
- H) Betétek után kapott kamat.

b) Hogy nevezzük a gazdasági eseménynek azt a fajtáját, amely eredményváltozást okoz, tehát bevétel, ráfordítás vagy költség keletkezésével jár? Válassza ki ezt az eseményt!

- I. egyszerű gazdasági esemény
- II. összetett gazdasági esemény

Elemzés a gyakorlatban

Nézzük meg ezek után a gazdasági események elemzését a gyakorlatban is!

Az elemzés a gazdasági műveletek (események) értelmezését jelenti. Az elemzéssel a gazdasági műveletek könyvviteli feljegyzését, a könyvviteli tétel szerkesztését készítjük elő. Az elemzés célja az, hogy átgondoljuk, milyen vagyonrészt vagy eredményt alakító tényezőt, milyen irányban befolyásol az adott gazdasági esemény.

Keresse ki a Számvitel I. jegyzet 63-64. oldalán található I. feladatot!

Az elemzés elemző ív felhasználásával történik, ennek szerkezetét a Számvitel I. jegyzet 64. oldalán található megoldásban látja.

Az elemző ív első rovata a gazdasági esemény sorszámát vagy időpontját tartalmazza. A következő oszlopban szereplő „Miben történt változás?” felvetésre a változó vagyonrész vagy eredmény-összetevő minél pontosabb megnevezését kell feltüntetni. A következő rovatban általánosan nevezzük meg a változó tényezők tartalmát, majd jelöljük a változás irányát és összegét is.

A kettős könyvvitelben minden gazdasági esemény két dolgot módosít: két vagyonrészt, vagy egy vagyonrészt és egy eredményt alakító tényezőt, ezért minden gazdasági esemény elemzése két sort igényel.

A mintapélda tanulmányozása után Önön a sor – elemezzén önállóan!

6. önellenőrző feladat

Oldja meg a Számvitel I. feladatgyűjtemény 60. oldal 4.01. feladatát!

7. önellenőrző feladat

Oldja meg a Számvitel I. feladatgyűjtemény 62. oldalán a 4.02. feladatot!

8. önellenőrző feladat

Oldja meg a Számvitel I. feladatgyűjtemény 63. oldal 4.03. feladatát!

9. önellenőrző feladat

Oldja meg a Számvitel I. feladatgyűjtemény 64. oldalának 4.04. feladatát! Csak az elemzést kell elvégeznie, az elemző ív eddig is használt rovataiban dolgozzon!

Néhány tanács:

A feladatgyűjteményben szereplő megoldásokat használja ellenőrzésként, dolgozzon önállóan!

A vagyonrészek tartalmának megnevezésekor a vevők és a szállítók megjelölés helyett, célszerű pontosabban megnevezni ezek tartalmát. A vevő helyett használja a vevővel szemben fennálló követelés, a szállító helyett a szállítóval szemben fennálló kötelezettség megjelöléseket! A többletmunka megtérül, hiszen a követelésről egyértelműen megítélhető, hogy eszköz, a kötelezettségről, hogy a források közé tartozik.

Fogalomtár:

- gazdasági esemény
- egyszerű gazdasági esemény
- összetett gazdasági esemény

Befejezés

Ebben a leckében nagy lépést tett afelé, hogy könyvelni tudjon. A könyvelési tétel szerkesztését megelőző legfontosabb mozzanat az értelmezés, az elemzés. Ha meg tudja ítélni, hogy a gazdasági esemény mit és milyen irányba módosított, már csak annak tisztázása van hátra, hogy hol és milyen szabályok szerint történjen a feljegyzés, a könyvelés.

A következő leckében megismeri a könyvelés helyét, a főkönyvi számlát, azaz választ kap majd arra a kérdésre, hogy hol kerülnek feljegyzésre a most megismert gazdasági események.

Megoldások

1. megoldás

A helyes válasz: c)

2. megoldás

A helyes válaszok a következők:

I: c), a), d), mert:

Az alapvető gazdasági események hatására csak a vállalkozás vagyonában következik be változás (változik a vagyon nagysága vagy összetétele), az eredményt nem módosítják.

II: b), e), mert:

Az összetett gazdasági eseményeknek az a jellemzője, hogy a vállalkozás eredményében is változást idéznek elő.

3. megoldás

A helyes párosítások a következők: a) – D) b) – A) c) – B) d) – C)

4. megoldás

A helyes megoldás: a), d), e), f), h), i), j).

5. megoldás

Helyes válaszok:

a) eredménynövelő: A), H).

eredménycsökkentő: C), F), G).

b) II. összetett gazdasági esemény

6. megoldás

A megoldás a feladatgyűjtemény 76. oldalán található.

7. megoldás

A megoldás a feladatgyűjtemény 77. oldalán található.

8. megoldás

A megoldás a feladatgyűjtemény 78. oldalán található.

9. megoldás

A megoldás a feladatgyűjtemény 79. oldalán található.